



SAMEN VOOR BOEIEND ONDERWIJS

Visie

'Samen voor boeiend onderwijs' is de samenvatting van de visie van Trinamiek. De thema's 'Boeiend onderwijs', 'Pedagogisch tact' en 'Samen' staan hierin centraal met als basis de waarden 'Vertrouwen', 'Vakmanschap' en 'Verbinding'. Deze visie sluit naadloos aan op het toezichtkader, waarin door de raad van toezicht de waarden en belangen van de morele eigenaren van Trinamiek zijn vertaald naar strategische doelstellingen.

Boeiend onderwijs

Boeiend onderwijs is voor Trinamiek onderwijs gericht op talentontwikkeling en rekening houdt met verschillen tussen leerlingen. Het stimuleert *persoonsvorming* waardoor leerlingen zich ontwikkelen als mens in relatie tot zichzelf en tot anderen. Het draagt bij aan *socialisatie*, de ontwikkeling van de leerling als persoon in de samenleving, en het zorgt voor *kwalificatie*¹ zodat leerlingen beschikken over de basiskennis en -vaardigheden die ze nodig hebben voor het verdere leven.

Boeiend onderwijs is *betekenisvol*, het onderwijs is verbonden met de ontwikkeling en de eigen belevingswereld van leerlingen en de wereld om hen heen. Door aan te sluiten bij hun potentiële aanleg en talenten, interesses, de actualiteit en het plezier van leerlingen zorgt het onderwijs voor een waardevolle schooltijd. Leerlingen ervaren zeggenschap in het leerproces en voelen zich daardoor betrokken en gemotiveerd. Zij leren verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen leerproces.

Boeiend onderwijs heeft aandacht voor systeemdenken, het zorgt ervoor dat leerlingen de samenhang en de complexiteit van de wereld om hen heen begrijpen. Leerlingen ontvangen onderwijs dat past bij hun leerlijn en ontwikkelingsniveau. Zij leren verschillende denkgewoonten te hanteren, bijvoorbeeld denken in samenhang en het omgaan met gevoelens.

Boeiend onderwijs komt alleen tot stand door professionele en competente vakmensen. Leerkrachten met verstand van kinderen, met inzicht in leerprocessen, met kennis van passende didactiek, vaardig in communicatie en gevoel voor de omgang met ouders en opvoeders. Deze leerkrachten hebben aandacht voor hun collega's. Zij werken op scholen die ruimte bieden voor ontwikkeling en verbetering en die beschikken over faciliteiten gericht op de ontwikkeling van leerlingen.

Kwaliteit van onderwijs is voor een belangrijk deel het gevolg van liefde, enthousiasme, passie en innerlijke betrokkenheid². Pedagogisch tact is daarom een belangrijke voorwaarde voor Boeiend onderwijs.

Pedagogisch tact

Pedagogisch tact is '*Het goede doen op het juiste moment ook in de ogen van ieder kind*'³.

Het handelen van de leerkracht vanuit pedagogisch tact zorgt ervoor dat iedere leerling zich binnengesloten (= niet buitengesloten) voelt. Werken vanuit pedagogisch tact betekent gelijkwaardigheid en respect voor

¹ De termen persoonsvorming, socialisatie en kwalificatie komen uit het boek 'Het prachtige risico van onderwijs', Gert Biesta 2015.

² 'Ont-moeten', Jan Jutten 2008.

³ Pedagogische sensitiviteit in de omgang met kinderen, Max van Manen 2014.

elkaar en aandacht voor iedere leerling. Leerlingen voelen zich gezien en gewaardeerd. Het zorgt voor een veilige omgeving waarin leerlingen zich fysiek, sociaal en emotioneel kunnen ontwikkelen.

Pedagogisch handelen is voor Trinamiek de vaardigheid om in alle twijfel en onzekerheid onderscheid te maken tussen wat goed en wat verkeerd is, passend en ongepast, in de omgang met leerlingen. Van Manen⁴ noemt dit 'Weten wat te doen, wanneer je niet weet wat te doen'. Tactvol handelen doet een leerkracht onvoorzien, onmiddellijk, situationeel en improviserend: gevoelig, ontvankelijk, bedachtzaam. Het draait om helpen, bemoedigen, terechtwijzen, respecteren, aansporen en prikkelen.

Behalve in de omgang met leerlingen drukt Pedagogisch tact ook een houding uit naar collega's, ouders en andere direct betrokkenen bij het onderwijs. De school creëert en koestert een sfeer waaruit blijkt dat gehandeld en gedacht wordt vanuit respect, gelijkwaardigheid en aandacht.

Om de ontwikkeling van kennis en vaardigheden die nodig zijn voor Boeiend onderwijs en Pedagogisch tact te stimuleren en te faciliteren werkt Trinamiek volgens de principes van de lerende organisatie (Samen).

Samen

Samen staat voor het zijn van en het werken in een lerende organisatie⁵. Het belangrijkste kenmerk van een lerende organisatie is externe gerichtheid: wat gebeurt er buiten en wat betekent dit voor binnen? Een lerende organisatie heeft drie pijlers die onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn: persoonlijk meesterschap en een gedeelde visie, mentale modellen en teamleren en als derde systeemdenken.

Persoonlijk meesterschap en gedeelde visie

Persoonlijk meesterschap houdt in dat we in ons denken en handelen pro-actief zijn en niet reactief. Het legt de regie bij de leerkracht die zichzelf de vraag stelt wie zij⁶ wil zijn voor de leerling en zij geeft daaraan invulling. Vanuit een persoonlijke missie is iedere leerkracht haar eigen instrument.

Bij de ontwikkeling van de visie van Trinamiek waren veel medewerkers betrokken. De visie is vertaald naar het Koersplan. Daarin staan doelstellingen die meetbaar, merkbaar en zichtbaar zijn. De (beleids)keuzes die het bestuur, directeuren en leerkrachten maken zijn in lijn met de visie en waarden van Trinamiek.

Mentale modellen en teamleren

Mentale modellen ontwikkelen we in de loop van de tijd. Opgedane ervaringen beïnvloeden onze kijk op de wereld. We trekken conclusies en komen tot overtuigingen. Leerkrachten hebben inzicht in de werking van mentale modellen, zij zijn zich er bewust van, kunnen hun denken aan anderen zichtbaar maken en informeren naar het denken van anderen.

Leren doen we individueel en met elkaar. Bij teamleren gaat het om de dialoog, het luisteren naar elkaar, zich verplaatsen in het perspectief van de ander. Daarbij gaan we op zoek naar de waarde die uitspraken hebben voor ons allen. In teams op scholen en in het directeurenoverleg wordt hierbij de consentmethode⁷ gebruikt. We luisteren naar elkaar (beeldvorming), gaan met elkaar in dialoog (meningsvorming) en komen tot consent (besluitvorming). Ieder besluit wordt met consent van alle aanwezigen genomen. Dat maakt iedereen verantwoordelijk en stimuleert eigenaarschap.

⁴ Pedagogische sensitiviteit in de omgang met kinderen, Max van Manen 2014

⁵ Zinnen in de tekst over de lerende organisatie zijn (letterlijk) ontleend aan: 'Sleutels - Handvatten voor de lerende organisatie', Jan Jutten 2013

⁶ Waar 'zij' staat, kan ook 'hij' gelezen worden.

⁷ Besluit met consent, Baudy Wiechers 2017.

Systeemdenken

Systeemdenken is een manier van kijken naar de werkelijkheid. Het is het vermogen om relaties te zien en te begrijpen in dynamische systemen. Daardoor zien we het totaalbeeld en niet slechts de details.⁸ Om de wereld om ons heen beter te begrijpen maken we binnen Trinamiek, op school en in de klas gebruik van cyclisch denken, gedragspatroongrafieken, relatiecirkels en causale lussen⁹. Dat helpt ons om de wereld om ons heen beter te begrijpen en om betere beslissingen te nemen om onze wereld te veranderen.

Trinamiek heeft een expertisenetwerk voor Boeiend onderwijs en Pedagogisch tact en een expertisenetwerk voor de lerende organisatie waaraan leerkrachten deelnemen. Door het delen van kennis en het bespreken van casussen ondersteunen deze netwerken leerkrachten bij hun werk in de dagelijkse praktijk. Opgedane kennis en ervaring wordt gedeeld met collega's waardoor de expertise van alle leerkrachten toeneemt. Zo nodig wordt een professionele leergemeenschap gevormd. Binnen en tussen scholen vindt collegiale consultatie plaats. Iedere school voert periodiek een audit uit om zicht te krijgen op het eigen functioneren en verbeterpunten.

In een lerende organisatie leren alle medewerkers continu van en met elkaar. De *Trinamiek Academie* biedt voor de medewerkers een breed palet aan opleidingen die aansluiten bij de doelstellingen uit het Koersplan. Dit palet wordt aangevuld met relevante externe opleidingen. Medewerkers passen de nieuwe inzichten toe in de praktijk.

Samen betekent ook *medezeggenschap van ouders en leerlingen*.

Leerlingen zijn actief betrokken bij de school. Leerkrachten luisteren naar wat er speelt en vragen leerlingen wat zij vinden. Iedere school heeft een leerlingenraad. Besluiten worden op democratische wijze genomen en dat stimuleert actief burgerschap.

Ouders voelen zich welkom op de school van hun kind(eren). Ouders en de school stellen samen een visie op samenwerken vast. Zowel in de medezeggenschapsraad als daarbuiten denken ouders actief mee over het beleid van de school. Ouders en leerkrachten werken voortdurend samen om het leren en een gezonde ontwikkeling van leerlingen te ondersteunen, zowel thuis als op school. Zij ervaren een gelijkwaardige respectvolle relatie in gesprekken en contacten. Ook voelen zij zich verantwoordelijk voor elkaar en zijn daarop aanspreekbaar. Scholen staan open voor 'tips & tops' en nemen klachten van ouders serieus.

Samen is onderdeel uitmaken van een *samenwerkingsverband voor passend onderwijs* en samenwerken met het *Voortgezet onderwijs, voor- en buitenschoolse kinderopvang, gemeenten en andere partners*.

Trinamiek is een levend en lerend systeem, een groep van 25 verschillende scholen die ieder iets unieks bijdragen. Samen dragen we in alle diversiteit verantwoordelijkheid voor Boeiend onderwijs. Daarbij vormen de waarden Vertrouwen, Vakmanschap en Verbinding de basis van waaruit wij werken.

⁸ Systeemdenken in een lerende school, Jan Jutten, 2013

⁹ www.steef.nl/boeiend-onderwijs-tools